

Glazba
uvijek
pronađe
put!

'21
SEZONA
22

zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

crveni ciklus

Petak 27.1.2022. / 19:30

Koncertna dvorana Lisinski

DAWID RUNTZ *dirigent*
SHO AKAMATSU *viollina*

Dmitrij Šostakovič

Za
gre
ba
čka
filharmonija

crveni ciklus

Petak 21.1.2022.

Koncertna dvorana Lisinski

19:30

Zagrebačka
filharmonija

ZAGREBAČKA FILHARMONIJA

DAWID RUNTZ dirigent

SHO AKAMATSU violina

DMITRIJ ŠOSTAKOVIČ

**1. koncert za violinu i
orkestar u a-molu, op. 77**

38'

Nokturno: Moderato

Scherzo: Allegro - Poco piu mosso

Passacaglia: Andante - Cadenza

Burleska: Allegro con brio

DMITRIJ ŠOSTAKOVIČ

6. simfonija u h-molu, op. 54

32'

Largo - Moderato - Sostenuto

Allegro

Presto

Dawid Runtz dirigent

Kao šef dirigent Zagrebačke filharmonije od siječnja 2021. kroz iduće tri sezone te glavni dirigent Poljske kraljevske opere od 2017. godine, **Dawid Runtz** međunarodno je sve prisutniji umjetnik besprijekorne, elegantne tehnike, sigurnoga vladanja mnogim vrlo zahtjevnim partiturama, izvanrednog osjećaja za glazbu, izražene komunikativnosti i emocionalnih izvedbi.

Njegovi dosadašnji nastupi sa Zagrebačkom filharmonijom uključuju hvaljene izvedbe *Posvećenja proljeća* Igora Stravinskog i *Koncerta za violončelo i orkestar u a-molu* Roberta Schumanna. Godine 2019. održao je turneju s Filharmoničarima u Kuvajtu, a u siječnju 2020. dirigirao je koncertom na Akademiji *Santa Cecilia* u Rimu u povodu predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem EU-a, koji mu je naposljetku osigurao trenutačnu poziciju šefa dirigenta.

Poljski dirigent koji živi i radi u Varšavi, debitantski je nastup održao 2016. ravajući Varšavskom filharmonijom, nakon što je diplomirao na Glazbenom sveučilištu Frédéric Chopina u klasi maestra Antonija Wita. Posljednjih godina kao gostujući dirigent nastupao je s većinom najuglednijih poljskih orkestara te stekao reputaciju jednoga od najkarizmatičnijih dirigenata nove generacije u ovome dijelu Europe.

Među nadolazećim nastupima ističe pozive Lihtenštajnskog simfonijskog orkestra, Filharmonijskog orkestra *Arthur Rubinstein*, Krakovske filharmonije i operne kuće *Opera Nova* iz Bydgoszcza.

Među najistaknutijim gostovanjima ističe uspješni debi s Pacifičkim festivalskim orkestrom u Sapporu (Japan), kada je na završnom koncertu dirigirao izvedbu simfonijske pjesme *Don Juan* Richarda Straussa, potom turneju Litvom s orkestrom Sinfonia Varsovia u povodu

100. obljetnice nezavisnosti Republike Poljske s *Koncertom za gudački orkestar Grażyne Bacewicz*, *2. violinskim koncertom Henryka Wieniawskog* te *7. simfonijom* Ludwiga van Beethovena, koncert otvorenja Festivala Krzysztofa Pendereckog s Varšavskom filharmonijom u povodu 85. godišnjice skladateljeva rođenja te koncert s istim orkestrom na festivalu *La Folle Journée*, kao i angažmane s Nacionalnim simfonijskim orkestrom Poljskog radija, Orkestrom mladih *Luigi Cherubini*, Orkestrom Akademije Ludwiga van Beethovena, ansamblom Sinfonietta Cracovia i Orkestrom Poljskoga radija, između ostalih. Dirigirao je i Poljskim simfonijskim orkestrom mladih na Uskršnjem festivalu Ludwiga van Beethovena u Varšavi s programom na kojemu se našla Beethovenova uvertira *Egmont*, Haydnov *Koncert za trubu i orkestar u Es-duru* te Mozartova *36. simfonija u C-duru*.

Kao operni dirigent debitirao je 2015. operom *Orfej* Dariusza Przybylskog u Varšavskoj komornoj operi. Iste je godine započeo trogodišnju suradnju s Operom Poljskog narodnog kazališta u Varšavi, gdje je asistirao u produkcijama Mozartovih opera *La clemenza di Tito* i *Čarobna frula*, Verdijeva *Nabucca* te baleta *Oluja* na glazbu Henryka Purcella, Thomasa Tallisa, Roberta Johnsona, Matthewa Lockea i Michela van der Aaa.

Dawidov aktualni angažman u Poljskoj kraljevskoj operi obuhvaća dirigiranje dvjema novim produkcijama po sezoni te redovite nastupe u okviru koncertne sezone. Njegov tamošnji repertoar uključuje premijere opera *Seviljski brijač* Gioachina Rossinija, *Figarov pir*, *Così fan tutte* i *La finta giardiniera* Wolfganga Amadeusa Mozarta i izvedbu opere *Ukleto vlastelinstvo* Stanisława Moniuszka.

Među prethodna dostignuća koja su mu pomogla u brušenju dirigentskih vještina ubraja sudjelovanje u drugom izdanju Talijanske operne akademije Riccarda Mutija (2016.), gdje je radio na Verdijevoj operi *La Traviata* pod paskom samoga Mutija kao najmlađi

od četvorice pomno odabranih polaznika. Također je sudjelovao u prestižnoj majstorskoj radionici s Concertgebouw-orkestrom u Amsterdamu koju je vodio Daniele Gatti (2017.), gdje je dirigirao izvedbama Mozartove *40. simfonije u g-molu*, Mahlerove *4. simfonije* i Stravinskijeva *Petruške*.

Suradivao je i s uglednim skladateljem filmske glazbe Zbigniewom Preisnerom na snimanju glazbe za filmove *Valley of Shadows* (redatelj Jonas Matzow Gulbrandsen, 2017.), *Lian Qu 1980* (redatelj Feng Mei, 2020.) i *Man of God* (redateljica Yelena Popovic, 2020.).

Godine 2018. osvojio je treću nagradu te nagradu publike na 1. međunarodnom natjecanju dirigenata u Hong Kongu, u finalu ravnajući Brahmsovu *3. simfoniju u F-duru*. Kasnije iste godine suradivao je s Bostonskim simfonijskim orkestrom na audiciji za asistenta dirigenta. Za vrijeme boravka u SAD-u polazio je poznate majstorske radionice u okviru festivala u Tanglewoodu.

Dobitnik je brojnih poljskih dirigentskih nagrada i stipendija, a bio je i asistent Jaceka Kaspszyka u Varšavskoj filharmoniji u sezoni 2017./2018. kao dobitnik stipendije poljskog Ministarstva kulture i narodne baštine.

Predavač je na Glazbenom sveučilištu Frédéricica Chopina u Varšavi, gdje je nedavno stekao doktorat iz dirigiranja.

Glazba uvijek pronađe put!

Sho Akamatsu

violina

Sho Akamatsu, rođen u Osaki u Japanu 1986. godine, s nepunih petnaest godina dobio je japansku državnu stipendiju za studij violine u Beču u klasi renomiranog violinističkog pedagoga Leonida Sorokowa. Diplomirao je u istoj klasi 2010. na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, nakon čega je upisao usavršavanje kod prof. Sorokowa u Beču.

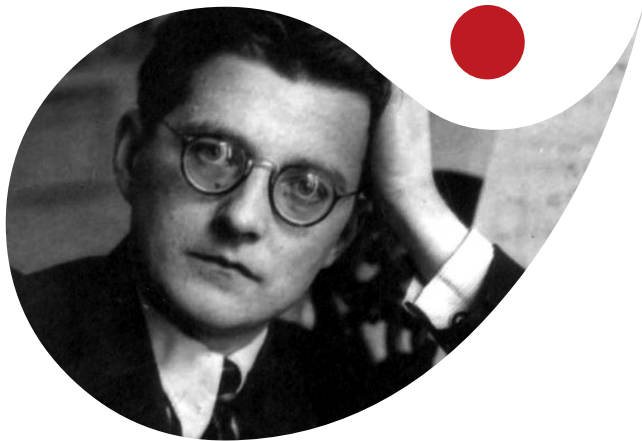
Dobitnik je brojnih nagrada na hrvatskim i međunarodnim natjecanjima, u kategorijama violine i komornih sastava. Bio je pobjednik međunarodnih violinističkih natjecanja *Kumagusu* 1996. u Wakayami (Japan) te na gudačkom natjecanju u Osaki 1998. godine. Dobitnik je prve nagrade Međunarodnog natjecanja *Alpe-Adria A & V. Marcosig* 2004. u Goriziji, kao i na hrvatskom državnom natjecanju u Varaždinu. Dobitnik je druge nagrade u seniorskoj kategoriji na Međunarodnom natjecanju u Novosibirsku

2007. godine, druge nagrade (prva nagrada nije dodijeljena) na natjecanju *Stefanie Hohl* u Beču 2012. godine te druge nagrade na Hrvatskom natjecanju mladih glazbenih umjetnika *Papandopulo* 2013. godine. Osvojio je drugu nagradu na Međunarodnom violinističkom natjecanju *Vaclav Huml* u Zagrebu. Na Međunarodnom natjecanju *Papandopulo* 2015. godine u kategoriji komornih sastava s *Triom 1887* osvojio je prvu nagradu.

Redovito nastupa u Hrvatskoj i u inozemstvu. Kao solist ostvario je suradnje sa Zagrebačkom filharmonijom, Simfonijskim orkestrom HRT-a, Dubrovačkim simfonijskim orkestrom, Simfonijskim orkestrom Mostar, Varaždinskim komornim orkestrom, orkestrima opera HNK-a u Zagrebu i Osijeku te Tamburaškim orkestrom HRT-a. Stalni je solist i koncertni majstor spektakla *Mozart u vrtu* Zagrebačkog orkestra mladih (ZOM). Kao koncertni majstor vodio je i Zagrebački festivalski orkestar te Simfonijski orkestar Mostar. Sa Zagrebačkim solistima izdao je nosač zvuka s djelima Borisa Papandopula.

Osim solističkih nastupa, redovito izvodi i komornu glazbu. Stalni je član i suosnivač ansambla *Trio 1887* s kojim bilježi brojne nastupe na festivalima u Hrvatskoj i Europi. Stalni je suradnik međunarodnog orkestra *Sinfonieorchester Liechtenstein* te stalni član Zagrebačke filharmonije na poziciji vođe dionice drugih violina.

Za
gre
sba
čka
filharmonija

Dmitrij Šostakovič

1. koncert za violinu i orkestar u a-molu, op. 77

Prvi od dva violinska koncerta **Dmitrij Šostakovič** (1906. - 1975.) ostvario je 1947.-48. godine, ali su političke okolnosti Ždanovljeva dekreta i njegove antiformalističke osude umjetnosti, spriječile tada planiranu premijeru.

Djelo je, stoga, pod oznakom opusa 99, prvi put predstavljeno tek 29. listopada 1955. u izvedbi Lenjingradske filharmonije pod ravnanjem Jevgenija Mravinskog s Davidom Ojstrahom kao solistom, kojemu je djelo izvorno i posvećeno. Ojstrah je prvi predstavio *Koncert*, potom ga uzevši sa sobom i na američku turneju, gdje ga je premijerno predstavio 29. prosinca iste godine u New Yorku uz Dimitrija Mitropoulosa i Newyoršku filharmoniju, ostvarivši zatim i prvu diskografsku snimku za *Columbia Records*. Kasnije je skladatelj vratio oznaku opusa koja u popisu djela odgovara kronologiji nastanka, tako da danas nosi oznaku 77.

Tek nakon što je *Desetu simfoniju* prihvatilo Sovjetsko društvo skladatelja, Šostakovič je odlučio predstaviti i *Prvi violinski koncert*, ali je djelo u prvom trenutku, čak i po praiizvedbi, bez obzira na uspjeh same izvedbe, bilo osuđeno na zaborav, s obzirom da se nitko iz Društva

skladatelja, zbog one iste antiformalističke osude, nije usudio komentirati ga, pa je i šira struka muzikologa i glazbenih kritičara ostala suzdržana, a javnost nijema.

Naposljetku je sam Ojstrah odlučio stati u njegovu obranu, napavši neobičnu šutnju koja je djelo obavila. Ojstrah u članku objavljenom sredinom 1956. u *Sovjetskoj muzici* piše:

"Skladba postavlja pred izvođača iznimno zanimljivi i fascinantni zadatak. Posrijedi je vrlo privlačna uloga, ako to tako mogu reći, koja pruža niz mogućnosti, ne samo violinistu da pokaže svoj virtuoзитet, nego i za izražavanje najdubljih emocija, misli i osjećaja. Šostakovičev *Koncert* nije privlačan na prvi pogled. Sjećam se kako su pripreme za njegovu izvedbu išle korak po korak i ne bez poteškoća, kako je moje zanimanje za djelo raslo iz dana u dan sve dok nije procvjetalo u strast, dok naposljetku nisam postao u potpunosti njime opčinjen... Kao i u mnogim drugim Šostakovičevim skladbama, privukla me zapanjujuća ozbiljnost i produbljenost ideje, istinsko simfonijsko razmišljanje. U toj partituri nema ničeg slučajnog, ničeg što bi poslužilo za izvanjski efekt i što nije vođeno unutarnjom logikom razvoja glazbenog materijala... Originalnost glazbe jedna je od prepoznatljivih karakteristika ovog skladatelja. On nikad ne napušta polje realizma i klasičke glazbene tradicije, ali u svakoj od većih kompozicija on ima za reći nešto novo i što ima težinu, nešto što izvire iz djela i omogućuje napredak. Sve ove kvalitete prisutne su i u *Violinskom koncertu*".

Ojstrah se potom osvrnuo i na primjedbu o "mračnom" karakteru mnogih Šostakovičevih kompozicija te istaknuo kako to nije prava riječ: "Bolje bi bilo govoriti o tamnom koloritu, o tragičnosti, o oštrim sukobima koji izrastaju iz dramaturgije". Obratio se i budućim izvođačima, primjerice potrebi da se kadenca gradi vrlo sporo, oprezno i postupno kako se interpret ne bi prerano ispuhao u njenu građenju.

Djelo izbjegava teški puhački aparat te izrazito transparentnom instrumentacijom otvara prostor za potpuno predstavljanje solističkog instrumenta. Većim tijekom violina se, prema tome, nadmeće s pojedinim

skupinama orkestralnih instrumenata, gotovo kao u komornoj glazbi.

Četverostavačnom dispozicijom Šostakovič izbjegava standardniji trostavačni koncertantni kliše, a personalizirani pristup očit je čak i u davanju karakterističnih naslova i karaktera pojedinim stavcima u rasporedu spori - brzi - spori - brzi: *Nocturne - Scherzo - Passacaglia - Burlesque*.

Cijelim tijekom solist svira gotovo bez stanke te preuzima ulogu nositelja glazbenog sadržaja, uključujući već spomenutu, opsežnu i iznimno zahtjevnu kadencu, koja bi se gotovo mogla smatrati zasebnim stavkom, a koja povezuje treći s četvrtim stavkom.

"*Nokturno* je kontemplativan i eteričan, *Scherzo* iskričav, s grubo oblikovanim središnjim dijelom u kojemu se sugerira židovski narodni ples. S obzirom da je *Koncert* skladan gotovo u isto vrijeme kad i ciklus *Iz židovske narodne poezije*, sasvim je moguće da je Šostakovičeva imaginacija i tu išla u istom smjeru. Slijedi *Passacaglia*, jedan od Šostakovičevih omiljenih kompozicijskih postupaka, stavak izrazito gustog tkanja", komentira Boris Schwarz, dobar poznavatelj glazbe u sovjetskoj Rusiji, i sam violinist. Bezbržni karakter finalne *Burleske* mnogi će prepoznati samo kao masku iza koje se skriva tuga i bijes, pa se u tom smislu interpretira i Ojstrahov komentar kako je to prikaz "veselog narodnog slavlja", čime je Ojstrah navodno htio smekšati članove Društva skladatelja da napokon prihvate djelo.

"*Koncert* izbjegava jeftini efekt", zaključuje Schwarz, "ne posjeduje lako pamtljive, dodvorljive melodije niti virtuoznju pirotehniku koja će na prvu privući slušatelja. Kao što je i njegov prvi interpret, David Ojstrah, priznao da je potrebno 'suživjeti' se kako bi se ušlo u njegov smisao, tako i slušatelj mora pokazati strpljenje i intelektualni napor kako bi doista spoznao njegovu poruku".

Dmitrij Šostakovič

6. simfonija u h-molu, op. 54

Šesta simfonija Dmitrija Šostakoviča praizvedena je 21. studenog 1939. u Lenjingradu pod ravnanjem Jevgenija Mravinskog. Iako je izvedba polučila veliki uspjeh, a završni *Presto* morao je biti ponovljen, recepcija ondašnje kritike i struke nije bila toliko entuzijastična.

Među Šostakovičevim kolegama *Šesta* nije naišla na jednoglasno odobravanje koje je skladatelj doživio prethodnim simfonijskim ostvarenjem (*Peta* je odmah po praizvedbi proglašena remekdjelom, što ona doista i jest), niti je doživjela patriotski zanos koji će izazvati sljedeća, *Sedma simfonija*, tzv. *Lenjingradska*, dvije godine kasnije.

I glazbenici i kritičari ostali su zatečeni neobičnim rješenjem toga naizgled heterogenog ostvarenja. Slušatelji su imali dojam da djelu nedostaje prvi stavak, jedan herojski sonatni *Allegro*, koji bi na početku skladbe stvorio očekivani osjećaj simfonijskog zamaha i značaja.

Umjesto toga, Šostakovič je na početak *Šeste* posve neuobičajeno postavio spori i kontemplativni *Largo* koji traje gotovo dvije trećine kompozicije; a nakon njega, kao u kakvoj šali, nanizao dva kratka i "neozbiljna" stavka, brzi *Scherzo* (*Allegro*) i još brži rondo-galop (*Presto*).

Kakva je moguća veza između prvoga i preostala dva stavka, pitali su se suvremenici? I kakva je to simfonija bez pravoga prvog stavka - i bez primjerenog finala? *Simfonija* je, stoga, ubrzo dobila nadimak "bezglavi jahač", u kojoj je "glava" nepostojeći prvi stavak, *Largo* veliki "torzo", a

dva preostala stavka su "ruke" - prva koja lupa u taktu španjolskog *fandanga* i druga koja udara u cirkusku činelu. Za genija Šostakovičeve veličine, to jednostavno nije mogla biti slučajnost.

Zanimljivo rješenje zagonetke ovog djela ponudio je Leonard Bernstein, koji smatra da je Šostakovičev *Largo* izravni odgovor na posljednji stavak *Patetične simfonije* Petra Iljiča Čajkovskog, kojega je Šostakovič visoko cijenio. Dva djela ne samo da dijele redni broj i tonalitet h-mola. Čajkovskijeva *Patetična* je prva simfonija u povijesti glazbe koja završava sporim stavkom (*Adagio lamentoso*), velikom romantičkom ispovijesti o životu i umjetnosti. Šostakovič, pak, prvi put u povijesti glazbe otvara jednu simfoniju sporim stavkom. Tamo gdje Čajkovski staje, smatra Bernstein, Šostakovič započinje svoju vlastitu, duboku i potresnu ispovijest.

Kakvu je simfoniju Šostakovič mogao skladati nakon velikog uspjeha *Pete* iz 1937., nakon remekdjela kojim se, kakvog li paradoksa, javno ispričao za "kaotične i nesuvisle zvukove" za koje ga je sovjetski režim 1936. optužio nakon premijere opere *Lady Macbeth Mcenskoga okruga*? Upravo ovakvu *Šestu simfoniju*, reći će Bernstein, u kojoj "izravnu" ispovijest prvoga stavka (zapravo simfonijsku pjesmu za sebe, s reminiscencijama na J. S. Bacha i G. Mahlera), slijedi "neizravni", "zamaskirani" skladateljev komentar režima koji ga je tako okrutno napao, režima koji je samo tri mjeseca prije praizvedbe *Šeste*, 23. kolovoza 1939. potpisao Pakt o nenapadanju s nacističkom Njemačkom, a samo tjedan dana potom izvršio zajedničku invaziju i s Njemačkom podijelio Poljsku čime je naznačen početak Drugoga svjetskog rata.

Izreći javno svoju najdublju istinu Šostakovič je mogao, smatra Bernstein, samo ako je "zamaskira" kao "uvodni" stavak (što on to nije), kojega će slijediti dva "nosiva" stavka (koja to nisu), dva stavka koja "slave" sovjetski način života (mada to zapravo ne čine). Ako je tome tako, onda je ponovljeni finale u večeri praizvedbe potvrda o uspješno provedenoj strategiji.

U tom bi se smislu i izjava o skladateljevu zadovoljstvu finalnim stavkom mogla protumačiti u posve novom svjetlu. "Prvi sam put napisao tako uspješni finale. Čini mi se da ni najkrući kritičari u njemu neće naći grešku", rekao je Šostakovič, a zapravo je time, moguće je, htio reći da je napisao takav finale koji će, pred njegovim sucima, "zamaskirati" pravu istinu djela izgovorenu u početnom *Largo*.

Tako je nastala simfonija kao "živi povijesni dokument" i izuzetni umjetnički testament", ističe Bernstein, ali i djelo koje sadrži neke od najljepših, najintimnijih i najdojmljivijih stranica u čitavu Šostakovičevu stvaralaštvu.

Priprema i realizacija tekstova
G.A.D. PRODUKCIJA / www.gad.hr

**Za
šest
ba
čera
filharmonija**

Glazba
uvijek
pronađe
put!

plavi ciklus

zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

28.07.2022. / 19:30

Koncertna dvorana Lisinski

In Memoriam Maestro
MILAN HORVAT

TOMISLAV FAČINI dirigent

Mozart · Seletković · Mendelssohn-Bartholdy

zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

VIOLINE I. Sidonija Lebar, koncertna majstorica, Dunja Bontek**, Ivan Finta, Neven Manzoni, Mario Bratković, Marta Bratković, Korana Rucner Novak, Lovorka Moslavac, Odette Cavaliere, Saša Borčić Reba, Teodora Sucala Matei

VIOLINE II. Ana Paula Knapić Franković*, Darko Franković**, Mirela Džepina Finta, Ivo Jukić, Vlatka Pecić Juranić, Josip Novosel, Vera Kurova, Krešimir Bratković, Dragana Tomić, Sergij Vilchynskyi

VIOLĀ Hiwote Tadesse*, Krešimir Ferenčina**, Magda Skaramuca, Asja Frank Perčić, Marko Otmačić, Tajana Škorić, Lovorka Abramović Šoljan, Igor Košutić

VIOLONČELA Jasen Chelfi*, Vinko Rucner**, Oliver Đorđević, Tajana Bešić, Emanuel Pavon, Jurica Mrčela, Lana Lucija Horvatić, Martina Pavlin

KONTRABASI Nikša Bobetko*, Antal Papp**, Borna Dejanović, Dubravko Palanović, Ilin Dime Dimovski, Franjo Zvonar

FLAUTE Renata Penezić*, Matea Škarić Janković

PICCOLO Dijana Bistrović

OBOE Branka Bošnjak*, Katarina Grubić

ENGLESKI ROG Vittoria Palumbo

KLARINETI Davor Reba*, Emma Štern, Rude Mimica, Marko Zavišić

FAGOTI Matko Smolčić*, Petar Križanić

KONTRAFAGOT Aleksandar Čolić

ROGOVI Viktor Kirčenkov*, Petar Kšenek, Lenart Istenič, Nikola Jarki,

TRUBE Tomica Rukljić*, Dario Cepić, Peter Firšt

TROMBONI Mario Šincek*, Marin Rabadan, Goran Glavaš

TUBA Krunoslav Babić

TIMPANI Leonardo Losciale

UDARALJKE Tomislav Kovačić*, Željko Grigić, Renato Palatinuš, Krunoslav Benko, Fran Krsto Šercar

HARFA Mirjam Lučev Debanić*

CELESTA Hana Novoselec

NADZORNIK ORKESTRA Davor Capković

* vođa dionica / ** zamjenici vođa dionica

Grad Zagreb

PARTNER U OFF CIKLUSU

MEDIJSKI PARTNERI

VIJENAC

ZAGREB

SPONZORI

CVIJEĆE Izabel

SLUŽBENO VOZILO

PORSCHE
INTER AUTO

Izdavač: Zagrebačka filharmonija

Za izdavača: Mirko Boch, ravnatelj

Urednik: Ivan Lozić

Dizajn i priprema tekstova: G.A.D. PRODUKCIJA d.o.o.

Tisak: Printera Grupa d.o.o.

Cijena koncertnog programa: 10 kn

*Zagrebačka filharmonija zadržava pravo izmjene programa.

Glazba
uvijek
pronađe
put!

'21
SEZONA
22

zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

bijeli ciklus

11.02.2022. / 19:30

Koncertna dvorana Lisinski

SHLOMO MINTZ dirigent

OREST SHOARGOT violina

Smetana · Beethoven · Rahmanjinov

Glazba uvijek
pronade put!

www.zgf.hr